ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅ ԸԼԼԱԼ, ԻՆՉՈ՞Ւ ՀԱՐՀԱՐՈՒԻԼ

1: ՍԵՒ ՋԻ ՄԸ ԵՒ ԱՆՈՐ ՎՐԱՅ
ՀԵԾՆՈՂԸ ԻՐ ՁԵՌՔԸ ԿԾԻՌՔ ՄԸ
ՈՒՆԷՐ

2: ՄԵՆՔ ԿԸ ՔԱՐՈԶԵՆՔ ԽԱՉՈՒԱԾ
ՔՐԻՍՏՈՍԸ

3: “ԱՅՍ ԻՄ ՈՐԴԻՍ”
“ՄԵՂԱՒՈՐ Է, ՔԱՐԿՈՂԵՑԷ՛Ք”

4: ՏԵՍՆԵԼ ՅԻՍՈՒՍԸ

5: ԴԷՄՔՆ ՅԻՍՈՒՍԻ

Ալպէռ Նորատունկեան
Հայ-Քրիստոնեայ

2012

ՍԵՒ ՋԻ ՄԸ ԵՒ ԱՆՈՐ ՎՐԱՅ ՀԵՇՏՈՂԸ ԻՐ ՋԵՌՔԸ ԿՇԻՌՔ ՄԸ ՈՒՆԷՐ

Կշիռի պատկերացումը ընդհանրապէս դատարաններու մուտին վերեւ բանդակուած կը տեսնենք: Դատարանները այն պետական պալատներն են ուր բրէական դատավարութիւններ տեղի կ՛ունենան լուծելու կնճռոտ հարցերը և հասնելու արդարութեան: Դատական կշիռը հարց մը կը լուծէ օրէնսդրակա՛ն կանոնով:

Որքան ետ երթանք մարդկային պատմութեան մէջ, կրկին պիտի տեսնենք մարդկային նոյն հարցերը որոնք կրկնուած են դարեր շարունակ: Ինչո՞ւ մարդիկ օրէնքի կանոնագրութեամբ չեն կարողացած հասնիլ արդարութեան և խաղաղութեան:

Որովհետեւ մարդկային օրէնքները որոնք հիմնուած էին Համուրապի Թագաւորի Օրէնքներով Ն.Ք. 2000 տարիներուն և Մովսէսի Տասնաբանեայ պատուիրաններու Ն.Ք.1500-ին անկարող եղան մարդ-աշխարհի ընկերային հարցերը լուծել արդարութեան նժարով և օրէնս-դրական կանոններով:

Ազգային և միջազգային առկախ մնացած անհաշտութիւնները կամ թշնամութիւնները ցարդ, կը շարունակուին որովհետեւ դատա-րաններու մէջ բննուած բարդ և հինաւուրց հարցերը՝ անհատներ կամ ժողովուրդներ, կ՛ուզեն օրէնսդրակա՛ն կանոնով լուծել կամ նաեւ ծռել:

Կշիռն ու օրէնքը կնճռոտ հարց մը կրնայ լուծել հրամայելով կամ արդարութիւն պահանջելով: Սակայն չի կրնար հաշտարար կամ իրաւարար դեր մը կատարել, որովհետեւ օրէնքը տառ է ու կշիռը մետաղ: Օրէնքին և կշիռին եղած դիմումը որեան ալ նիւթական ըլլան, նոյնքան ալ հոգեկան և աննիւթական հարցեր են: Օրէնքն ու կշիռը մարդկային ընկերութեան բաղադրեալ և թնճկոտ հարցերը լուծած են այնպէս, ինչպէս Մեծն Աղեքսանդր լուծած էր Քորթեան Հանգոյցը սուրի հարուածով: Դատաւորի մը օրէնսդրական հրամանը, միայն սուրի դեր կրնայ խաղալ: Օրէնքը իր տեղը կը գտնէ ու կշիռին նժարները հորիզոնական կը կենայ, սակայն մարդոց կատաղութիւնը կ՛եռայ և կը սպառնայ աւելի աղէտալի կոտորած: Այս անհաշտ և անար-դար մարդկային կենցաղաւարութեան թաւալումը ցարդ կը հոլովի մինչեւ Գալուստը այն Հաշտարարին որ Ինքն իսկ Օրէնսդրական նժարով անիրաւուած ու մարդկային զեղծարար կշիռով մահուան դատապարտուած էր:

Յիսուս եղաւ այն Անձը որ Իր անսպառ սիրով ու ողորմածու-թեամբ մարմնակից և պատկերակից դարձաւ ադամորդիի բնութեան բովանդակ էութեան: Յիսուսի Մարդեղութեան ժամանակամիջոցին Ան տեսաւ և համտեսեց Օրէնքին անկատարութիւնը և կշիռին անբաւա-րարութիւնը որպէս հաշտարար և իրաւախոհ մարդկային ընկերութեան համար: Այս չի նշանակեր որ Օրէնքն ու կշիռը չար են ու անարդար այլ՝ կ՛ապացուցնէ թէ ատոնց սահմանումի ենթակայ են ու չեն կրնար մարդու ամբողջականութեան--հոգեմտաւոր, մարմնական և ենդագի-տակցական մղումներուն--արդարախօսը կամ դատաւորը ըլլալ:

Յիսուս՝ Իր անթերի Մարդկութեամբ Մովսէսի Օրէնքին և Օրէ-նըսդրական կշիռին դէմ արտայայտուեցաւ յետեւեալ բացատրութեամբ,

ա. Լսեր էք որ անցեալին ըսուած է ... բայց Ես ձեզի կ՛ըսեմ:
բ. Լսեր էք որ ըսուած է, «աչքի դէմ աչք պիտի հատուցանես և ակռայի դէմ ակռայ»: Իսկ Ես կ՛ըսեմ ձեզի, «Չարին հակառակ մի կենաք»:
գ. Լսեր էք որ ըսուած է, «Սիրէ ընկերդ ու ատէ՛ թշնամիդ»: Բայց Ես ձեզի կ՛ըսեմ, «Սիրեցէք ձեր թշնամիները»:
դ. Երբ աղօթք կ՛ընես, . . . «մտիր բու ներքին սենեակդ ու դուռը գոցէ»:
ե. Ու երբ աղօթք կ՛ընես, «հեթանոսներու պէս շատախօս մի ըլլար»:
զ. Երբ ծոմ կը պահես, «գլուխդ օծէ ու երեսդ լուայ»:
է. «Մի՛ դատէք ուրիշները, որպէսզի Աստուած ալ ձեզ չդատէ: Ինչ չա-

փանիշ որ գործածէք՝ նոյնը Աստուած պիտի գործածէ ձեզ դատելու համար»:

ը. Հրեաները կը հալածէին Յիսուսը, և կը փնտռէին զանիկա սպաննել որ այս բաները շաբաթ օրով կ՛ընէր:

թ. Բայց ձեզի կ՛ըսեմ, «Որ այստեղ տաճարէն մեծ մէկը կայ: Քանզի Մարդու Որդին Տէրն է շաբաթին»:

Վերոյիշեալ Օրէնքի բացատրութիւնները, Յիսուս բերանացի վկայեց սակայն Ան որ «մեզի մարմնակից և պատկերակից եղաւ», ոչ թէ միայն խօսքով, այլ՝ Իր ապրումի փորձառութեա՛մբ ցոլացուց Հօր Աստուծոյ իրաւախոհութիւնն ու հաշտարար ողորմութիւնը հանդէպ մարդ արարածին: Յիսուս մարմնացուց աստուածային սէրն ու գութը ուրանալով Ի՛ր անձը ու պատարագելով Իր մարմինը բերելու համար հաշտութիւն և թողութիւն տալու ապաշխարող մարդկութեան:

Յիսուս՝ ոչ թէ արդարութեան կշիռին պահանջը Իր Անձով վճարեց, այլ՝ Իր անսպառ շնորհով ողորմութեան փոխակերպեց և մեղաւորին կամ պարտաւորին պարտքը, որ վճարելու անկարելիութիւն մըն էր, ջնջեց ու չեղեալ համարեց:

Յիսուս՝ այսպիսի ներողամտութեան մասին, Իր «Անխիղճ պարտատէր ծառային» առակով շատ գեղեցիկ և թափանցիկ կերպով նկարագրած եղաւ Հօր Աստուծոյ արդարատենչ կամքը ու միեւնոյն ժամանակ Անոր անճառելի սէրը, անպակաս ողորմութիւնը և անսպառ բաղցրութիւնը, պատկերացնելով զԱստուած տիեզերքի ընբռնումի պաստառին վրայ ոչ թէ որպէս Պահանջատէր՝ այլ պարտքը ջնջող և պարտքը շնորհող Տիեզերական անսպառ Սէր: Այս իմաստով և այս հասկացողութեամբ, Դաւիթ Թագաւոր, իր ներշնչումի սլացքին մէջ կը բերթողէ մարգարեաշունչ վկայութիւնը, այսպէս.

«Ողորմութիւնը ու ճշմարտութիւնը իրարու պատահեցան,
Արդարութիւնը ու խաղաղութիւնը իրար համբուրեցին»
Սաղմոս ՂԵ. 10:

Արդարութիւնը պահանջ մըն է, հրաման մըն է և կրնայ իր պահանջին տիրանալ, սակայն չի կրնար խաղաղութիւն ստեղծել:

Արդարութիւնը երբ խաղաղութիւնը համբուրէ, միայն այնատեն իրաւախոհութիւն կը ստեղծուի: Իրաւախոհութիւն կրնայ ստեղծուիլ միայն գթասի՛րտ Իրաւարարի՛ մը միջոցաւ որ մարդկութեան համար եղած է Յիսուս Քրիստոս:

Յիսուս առաւօտ մը երբ նոր վերադարձած էր Ջիթենեաց լեռնէն, ու տաճարին սալայատակուած գաւիթը նստած կը սորվեցնէր ժողովուրդին, լսուեցան հրմշտուքներ և բաշկրտուքներ, անէծքներ ու անարգանքներ: Այս անորոշ շփոթութեան և աղմուկին մէջ դպիրներն ու փարիսեցիները շնութեան մէջ բռնուած կին մը բերին և կեցուցին զայն հանրութեան և Յիսուսի միջեւ:

Աղուէսներէն աւելի խորամանկ այս դպիրները, ուզեցին թակարդել Յիսուսը Մովսէսի Օրէնքին տառացի պատուէրներուն միջոցաւ:

Կնոջ գործած շնութիւնը միայն պատրուակ մըն էր հասնելու համան իրենց նենգ նպատակին: Այս թշուառ կինը առանց այր մարդու գործակցութեան չէր կրնալ շնալ առանձինն...:

Յիսուս որ եկած էր ոչ թէ կորսնցնելու, այլ ապրեցնելու և մեր բնութեան բովանդակ էութեան ծանօթ, ողորմագին նայուածք մը նետեց իր շուրջը, ոչ թէ միայն դողդոջուն ու ամօթահար կեանքի արկածեալին, այլ նաեւ Օրէնքին պատիժը պահանջող խուժանին:

Մովսէսի Օրէնքը մահ կը սպառնար եղկելի այս խլեակին որ մարդոց անզուսպ կիրքերուն պահանջը գոհացուցած էր այսքան տարիներ վաճառելով իր մարմինը:

Յիսուս դիտեց խուժանը: Իր թափանցող բիբերը սեւեռեց դպիրներուն և հոգեւոր կարծեցեալ կեղծաւորներուն ներաշխարհը:

Յիսուս դիտեց նաեւ սահմռկած կինը որ զոհը եղած էր մարմնի

բնութեան անզուսպ մղումին: Այս կնոջ դէմքին վրայ տեսաւ այն մանկանման ու աստուածային գեղանկարը և այն չար ժամը երբ գայլանման մարդիկ բռնաբարեցին ու պոռնիկի վերածեցին այս հէք ու ողորմելի որբուհին: Յիսուս այնքա՜ն սիրած է մարդկութիւնը, որ այս անգամ ալ խոնարհեցաւ, ծռեցաւ մինչեւ գիտին ողջագուրելու նիւթեղենը ու մարմնականը որովհետեւ Ինք որպէս «Ստեղծիչ ստեղծըւածին մէջ մարմնացած և մարդացած» Հերովդէսի տաճարին սալայատակին վրայ գրեց: Ի՞նչ գրեց, չենք գիտեր: Իսկ երբ խուժանը բռնադատեց Զինք որ վճիռ արձակէ, Կեանք բաշխող Աստուածորդին պատասխանեց խուժանին և Մովսէսի անողորմ Օրէնքին ըսելով.

«Ձեր մէջէն անմե՛ղը նախ թող ինք առաջին
քարը նետէ անոր վրայ»:

Յիսուսի վճիռը ոչ թէ տապալեց այդ թշուառական կինը, այլ՝ տապալեց Մովսէսի Օրէնք տառը, Մովսիսական դատաւորներն ու անոնց կշիռները: Յիսուսի դատակնիքը ազատութիւն և ապրում է՝ փրկութիւն Օրէնքէն ու կշիռէն, սիրոյ և շնորհի միջոցաւ: Յիսուսի շնորհած ազատութիւնը ոչ թէ սանձարձակութիւն է մեղանչելու, այլ՝ բարին կատարելու ներուժ արտօնագիր: Յիսուսի պարգեւած ներումը ոչ թէ միայն կը ջնջէ մեղքը, այլ՝ նաեւ կու տայ այն զօրութիւնը որպէսզի ենթական ապրի՛ բարին գործելով:

Յիսուս՝ երբ գրելէն կը դադրի և Իր աչքերը վեր առնելով Իր շուրջը կը դիտէ, կը տեսնէ միայն մարդկային բնազդին զոհ եղած և խիղճով տագնապած այս կինը: Յիսուս կը խօսի նաեւ շնացողին, Ան չ՛անարգեր մեղաւորը, երես չի՛ դարձներ կորսուածէ մը, ինկածէ և անարգուածէ մը, Յիսուս նախապաշարումի մղումները չունի: Մեղքերէ բայբայուած ու մարած ճրագարանի մէջ, Յիսուս կը նշմարէ նոյնիսկ աստուածակերպար պլպլացող կայծ մը:

Յիսուս, որպէս տեւական յոյսի շօշափելի յայտնութիւն, դառնալով կնոջը, կ՛ըսէ.

«Ո՞ւր են անոնք որ քու վրայովդ ամբաստանութիւն կ՛ընէին.
Մէ՛կը քեզ չդատապարտե՞ց»:

Կինը կը պատասխանէ «Ոչ մէկը Տէր»:

Յիսուս ըսաւ անոր.

«Ես ալ չեմ դատապարտեր քեզ. գնայ և
ասկէ ետք մի մեղանչեր:
--Յով Ը. 10-11:

Յիսուս մեղաւորները հոգեպէս ծննդագործեց նոր կեանքի, փոխանակ զանոնք պատժելու: Ահաւասիկ տարբերութիւնը՝ մարդկային և օրէնք-կշիռին աստուածային շնորհի, սիրոյ, ողորմութեան և թողութեան: Օրէնքն ու կշիռը մարդկային ընկերութեան միայն տեւողականութիւնը կապահովէն, ու ո՛չ անոր խաղաղութիւնը և միաբանութիւնը: Իսկ սիրոյ և հասկացողութեամբ հաշտարար ապրումն ու վայելքը, Յիսուս Ի՛նք կրնայ շնորհել, որուն մէջն է մարդկային զգացական և գիտակցական կեանքի գոյատեւման մուրհակը, **միայն Յիսուսի յայտնաբերումով կարելի կ՛ըլլայ:**

Մարտ 29, 1987
Թորոնթօ

ՄԵՆՔ ԿԸ ՔԱՐՈԶԵՆՔ ԽԱՉՈՒԱԾ ՔՐԻՍՏՈՍԸ

Ա Կորնթ. Ա.22-31:

11-րդ դարուն Խաչակիրները եկան, խաչի նշանն իրենց հանդերձներու վրայ, բայց այդ խաչին, հայ ժողովուրդը ապրեցաւ իր կեանքով: Բոլոր կրօնքներու մէջ սիրոյ գաղափարը կայ, բայց միայն քրիստոնէութեան մէջ Խաչեցեա՛լ Յիսուս Քրիստոս կայ: Ոչ մէկ քրիստոնեայ կարող է ըսել, թէ ինք քրիստոնեայ է առանց խաչը շալակելու:

Յիսուսի պատուէ՛րը հետեւեալն է՝ բոլոր Իրեն հետեւիլ ուզողներուն, Ան ըսաւ.

«Խաչդ առ և իմ ետեւէս եկուր»:

Ի՞նչ կը նշանակէ. «Խաչդ առ և իմ ետեւէս եկուր» խոսքը: Յիսուս Իրեն հետեւող ոեւէ մէկուն նիւթական վայելք չխոստանար, այլ Ան կ՛ակնկալէ որ անոնք Խաչը վերցնելով Իրեն հետեւին: Յիսուս ո՛չ միայն մարմնական վայելք չխոստանար, այլ՝ Ան կ՛ըսէ.

«Այս աշխարհի մէջ նեղութիւն պիտի ունենաք, սակայն քաջալերուեցէ՛ք, որովհետեւ ես յաղթեցի աշխարհին»:

Յիսուս չըսաւ կրնայ ըլլալ որ նեղութիւն ունենաք այլ՝ Ան ըսաւ.

«Պիտի՛ ունենաք»--Յով. ԺԶ.33:

Պօղոս առաքեալ զոհեց իր հանգիստը, Փարիսեցիներու շրջանակին մէջ ունեցած իր արժանապատուութիւնը և իր բարեկամներուն գովասանքները ու անուանարկուեցաւ որպէս նզովեալ մը, համաշխարհի հրէութեան կողմէ: Տեսնենք թէ իր ազգակիցներէն անիծուած Պօղոս ի՞նչ կ՛ըսէ Յիսուս Քրիստոսի մասին.

«Սակայն այս բոլորը, որ ժամանակ մը առաւելութիւն կը սեպէի, հիմա վնաս կը համարեմ՝ Քրիստոսի սիրոյն համար: Եւ իրաւ, ամէն ինչ վնաս կը համարեմ՝ համեմատած այն գերազանց շահին հետ, որ մեր Տէրը՝ Յիսուս Քրիստոսը ճանչնալն է:

Այդ գիտութիւնը ունենալու համար՝ ամէն ինչ թողուցի, ոչընչութիւն սեպելով, որպէսզի Քրիստոսը շահիմ, և կատարեալապէս անոր միանամ:---Անոր չարչարանքներուն մասնակից դառնալ՝ անոր մահուան օրինակը իմ վրաս առնելով, որպէսզի ես ալ արժանի ըլլամ մեռելներէն յարութիւն առնելու:» --Փիլիպ. Գ.7-11:

Խաչի նշանը, Խաչակնբելը, Խաչբարերն ու խաչաձեւ տապանաքարերը բոլորն ալ շատ լաւ ու շատ բարի են, եթէ անոնց ետին՝ մեր մտքին ու կամքին մէջ իւրացած և վճռա՛ծ ենք տառապիլ և անարգուիլ այնպէս ինչպէս առաքեալները վկայեցին ու ապրեցան: Խաչը դուրս բերելու է մեռաղէն, բարէն, փայտէն ու դնելու է մեր սրտին, հոգիին և կեանքի՛ն մէջ:

Մենք, ստիպուա՞ծ կը կրենք Յիսուսի սրբարար Խաչը, թէ հպարտանքով և անձնուրացութեամբ: Պօղոս առաքեալ շատ անգամներ բարկոծուելէ ու գանակոծուելէ յետոյ կը գրէ Կողոսացւոյ եկեղեցիին ըսելով.

«Այժմ ուրախ եմ՝ չարչարանքներուս մէջ, որ ձեր սիրոյն կը կրեմ, որովհետեւ Քրիստոսի կրած նեղութիւններուն պակասը իմ մարմնիս մէջ կ՛ամբողջացնեմ՝ անոր մարմնին համար, որ եկեղեցին է: Եւ ես եկեղեցիին ծառայ եղայ, համաձայն աստուածային տնտեսութեան»--Կող. Ա.24:

Քաջն Վարդան նահատակուեցաւ: Գրիգոր Պահլաւունի 13 տարի Խոր Վիրապ բանտարկուեցաւ: Ինչո՞ւ Թերեզա, "Մա՛յր" կոչուեցաւ:

Մարդկութեան մեծագոյն բարերարներն ու բարեկարգիչները զարդարուած ու պսակուած են անարգանքի և հալածանքի վէրքերով ու փուշերով:

Քրիստոնեայ ըլլալ ինչո՞ւ չարչարուիլ ու նեղութիւն քաշել կը նշանակէ:

Յիսուս աշխարհ եկաւ առաքելութիւն մը հաստատելու Թշնամի երկրի մը վրայ: Այդ առաքելութիւնը՝ հաւատարիմ աշակերտներ (Եկեղեցին, կամրջագլուխ) մը պատրաստել էր:

Պատերազմի ընթացքին իւրաքանչիւր կողմը, իր հակառակորդ երկրին մէջ խմբակներ (հինգերորդ զօրասիւն) կ՛ունենայ որոնք կ՛աջխատին Թշնամի երկրին վնաս տալ: Նոյնպէս Յիսուս Իր առաքելութիւնը, Աստուած Ճշմարիտը բարոզելու և յայտնաբանելու, առա բելու թեան համար սպաննուեցաւ չարին կողմէ, որպէսզի Ճըշմարօտութիւնն ու սէրը լռութեան մատնուին և պապանցին: Սակայն Յիսուսի հրաշափառ Յարութեամբը, տասներկու առաքեալներն ու բազմաթիւ հաւատարիմ աշակերտներ սկսան շարունակել աստուածայայտնիչ Յիսուսի առաքելութիւնը համա՛յն աշխարհի վրայ:

Երբ Յիսուս Սատանայէն փորձուեցաւ անապատին մէջ, Անոր վերջին փորձութիւնը այսպէս նկարագրուած է. «Սատանան դարձեալ առաւ տարաւ զայն շատ բարձր լերան մը վրայ և ցոյց տուաւ անոր աշխարհի բոլոր թագաւորութիւններն ու անոնց փառը և ըսաւ Յիսուսի.

«Այս բոլորը ձեզի՛ կու տամ, եթէ երկրպագելով՝ պաշտես զիս»:

Բոլոր անոնք որոնք հաւատարիմ մնալ կ՛ուզեն Յիսուսի, պարտ են նման իրենց Տիրոջը, ըսել Սատանային. «Ետի՛ս կորսուէ»: Այս բոլոր անվախներն ալ պիտի չարչարուին ու նեղութիւն կրեն:

Առաքեալներէն ո՞ր մէկը չէ չարչարուած ու չէ՛ նահատակուած, բոլո՛րն ալ առանց բացառութեան:

Յիսուս կը պատուիրէ մեզի ուրանալ մեր անձը և առնել մեր խաչը ու հետեւիլ Իրեն: Ո՛չ թէ մեր անձը ուրանալով պիտի կորսընցընենք մեր արժանապատուութիւնը, այլ՝ սրբացած ու մաքրուած ետ պիտի ստանանք զայն Յիսուսէ:

Հայ ազգը, եթէ կը կարծէ թէ Աստուած մեզ չէ՛ պաշտպանած պարսիկներէ, իսլամներէ և թուրքերէ, չարաչար կը սխալի: Ինչո՞ւ: Մեզմէ հարիւրապատիկ մեծ ու հզօր ազգեր՝ Բաբելոնեան, Ասորական և Բիւզանդական կայսրութիւններ կորան ու պատմութիւն դարձան, իսկ հայը տակաւին կը գոյատեւէ: Հայը չարչարուելով ու նահատակուելով կրեց իր խաչը և թէ ուրիշները գերեվարելով և գաղթավայրեր հիմնելով:

Հայ ազգը կրնար չի չարչարուիլ դառնալով Զրադաշտական կրօնի: Հայը կրնար նեղութիւն չքաշել ընդունելով իսլամ հաւատը: Հայը մերժեց Սատանային կաշառքը՝ «Այս բոլորը ձեզի պիտի տամ, եթէ գետին իյնալով երկրպագես ինծի»: Հայը նախընտրեց չարչարուիլ, կորսնցնել ժամանակաւորը և ստանալ յաւիտենական կեանքը, և

«Ապրիս բարի ծառայ» մակդիրը:

Նոյեմբեր 2, 2000
Թորոնթօ

“ԱՅՍ ԻՄ ՈՐԴԻՍ”

“ՄԵՂԱՒՈՐ Է, ՔԱՐԿՈՒԵՑԷ՛Ք”

Կեանքի գլխաւոր իրադարձութիւնները և դէպքերը կարելի է դիտել ներհակընդդէմ զգացումներով կամ գործակցական միաանականութեամբ: Յաճախ իրարու հակադրող ազդակները նախապաշարումներ և անհանդուրժողութիւններ են: Անձրեւուտ և մառախլապատ օրերու անձրեւի կաթիլներո՛ւն մէջ կը կազմուի ծիածանը իր սեանչելի և ներդաշնակ գոյներով:

Նոր դարը հակադրելով միջնադարի ըմբռնումներու բննադատական ոգի ցոյց կու տայ կրօնքի ծայրահեղութիւններու նկատմամբ, որոնց մէջ կը տեսնէ առելութիւն և վրէժխնդրութիւն փոխան սիրոյ և հանդուրժողութեան: «Ես»ի և փառամոլութեան հակադրութիւնը՝ հաւատքի՛ աշխարհն է, գաղափարականի և բարոյական գեղեցկութեան աշխարհը: Այսօր Եռագոյնը դադրեցաւ հակադրութիւն մը ըլլալէ...:

Գոյն, զօրութիւն, յուզում, գաղափարի ներհակութիւններ, բոլորը համադրուելով կը գեղեցկացնեն «Անառակ Որդի»ին դէպքը: Խորհրդածական և աստուածատես հայեցողութեամբ, «Անառակ» թշուառակա՛նը կը դառնայ «Այս իմ որդիս»: «Քու այդ որդիդ, որ ունեցածդ կերաւ պոռնիկներու հետ» Փարիսեցի մեծ եղբօր խօսքին, Աստուծոյ Հայրական պատասխանը կ՛ըլլայ. «Բայց պէտք էր ուրախ ըլլալ և ցնծալ, որովհետեւ քու այս եղբայրդ մեռած էր և ողջնցաւ, կորսուած էր և գտնուեցաւ»:

Աստուածաբանական դպրականութիւնն ու Օրէնքին տառը՝ ջնութեան մէջ բռնուած կին մը կը բերեն և Օրէնքին անսէր պահանջով կ՛ըսեն Յիսուսի.

«Մովսէս պատուիրած է մեզի այսպիսիները
քարկոծել. ա՛րդ դուն այս մասին ի՞նչ կ՛ըսես»:

Աստուածային ներհայեցողութեամբ, Յիսուս միայն մեղաւոր մը չի տեսներ այդ թշուառ կնոջ մէջ, այլ՝ զգացում, սիրտ կեա՛նք և ապրում արտայայտող իրականութիւններ: Մեղաւոր մը, այ՛ո, բայց նաեւ Սատանայէն առեւանգուած աստուածակերպար մարդ՝ "հոգի կենդանի" մը:

Յիսուս Քրիստոս դառնալով Օրէնքի դպրապետներուն կ՛ըսէ.

«Ձեր մէջէն անմե՛ղը նախ թող ինք առաջին
քարը նետէ անոր վրայ»:

Օրէնքը պարտութիւն կրելով, անոր մունետիկները կը փախչին: Յիսուս, աստուածային ողորմութեամբ կը մօտենայ մեղաւոր, սակայն աստուածադրոշմ ապաշխարողին ու կ՛ըսէ. «Ո՛վ կին, ո՞ւր են. ո՞չ ոք դատապատեց քեզ»: Եւ ան կը պատասխանէ. «Ոչ ոք, Տէ՛ր»:

Յիսուս կ՛ըսէ.

«Ես ալ չեմ դատապարտեր քեզ. գնա՛,
այսուհետեւ մի՛ մեղանչեր»:

Քրիստոնէութեան բուն էութիւնը կը կայանայ մեղաւորին մէջ տեսնել Աստուծոյ ներհայեցողութիւնը սիրոյ և ողորմութեան արարքով:

Մարտ 7, 1993
Թորոնթօ

ՏԵՍՆԵԼ ՅԻՍՈՒՍԸ

Ղուկ.ԺԹ.1-10

Զակէոս տեսնել ուզեց Յիսո՛ւսը, և ո՛չ օրուան կղերականները:

Փարիսեցիներն ու Սադուկեցիները (օրուան կղերականները) կը հետեւէին Յիսուսի, որպէսզի բննադատեն Զայն: Վերոյիշեալները, ո՛չ մէկ ազդեցութիւն ներգործած էին այս մաբսապետին վրայ:

Նազովրեցի Յիսուսի խաղցր և սրբարար մօտեցումը Զակէոսին, հրապուրեց զայն և արթնցուց անոր աստուածակերպար խիղճը ու մղեց զայն ապաշխարութեան: Անկիւնադարձ մը կերտող Յիսուսի սիրոյ Զայնը, ո՛չ թէ յաղթահարեց Զակէոսը, այլ միացուց կորսուած ոչխարը Իր Հովիւին: Քրիստոնէութիւնը չի՛ տապալեր իր հակառակորդը, այլ՝ կը շահի և աշակերտ կը դարձնէ իր ընդդիմադիր կարծուող թշնամին:

Մարդիկ ի՞նչ կը տեսնեն մեր հոգւոյն մէջ: Մարդեղացեալ Յիսուսի սէ՞րը, մեզի հանդէպ ցոյց տուած զոհողութի՞ւնը, աշակերտներուն ոտքերը լուալուն խոնարհութի՞ւնը, թէ գլիշէ եղած աւանդապաշտութիւններ, որոնք իրենց իմաստը կորսնցուցած են ներկայ դարու հետաքրքիր ու հարցասէր միտքերուն: Օրինակ, ինչպէս տաճարին մէջ աղօթող "Փարիսեցին և Մաբսաւոր"-ին առակը:

Երկու հոգի տաճար գացին աղօթելու, մէկը Փարիսեցի, միւսը՝ մաբսաւոր: Փարեսեցին մէկ կողմ կեցած, ինքնիրեն կ՛աղօթէր.

"Աստուած իմ, գոհութիւն բեզի, որ ուրիշ մարդոց նման, յափշտակող, անիրաւ ու շնացող չեմ, կամ այս մաբսաւորին պէս ալ չեմ":

Իսկ մաբսաւորը հեռուն կեցած էր իր աչքերը առանց երկինք բարձրացնելու, այլ կուրծքը կը ծեծէր ու կ՛ըսէր.

"Աստուած ներէ՛ ինծի՛ մեղաւորիս"

--Ղուկ. ԺԸ.9-13:

Յիսուս, որպէս յոյսի և գոյատեւման Աղբիւր, չկանչեց Զակէոսը յանդիմանելու և կշտամբելու համար զայն, այլ՝ անոր սեղանակիցը ըլլալու: Զակէոս չուներ որեւէ բարեկամ և մտերիմ մը: Իսկ Յիսուս Իր աստուածամերձ հոգիով ուզեց մտերմանալ ու սրտակցիլ այս կորսըւած ու հեռացած անձին ահետ ալ: Յիսուս նման Անառակ Որդիին հօր, երբ տեսաւ այս մաբսաւորը որ ծառ մագլցած էր տեսնելու համար Զինք, Յիսուս Ի՛նք ալ Իր բով հրաւիրեց, կանչելով զայն Զակէոս անունովը: Ի՛նչ հոգեկան զգացում և գոհունակութիւն երբ Զակէոս այդ բոլոր ժողովուրդին մէջ լսեց որ Յիսուս կը կանչէր զինք ի՛ր անունովը:

Յիսուս այդ հարիւրաւորներուն մէջ մի միայն Զակէոս մաբսաւորի՛ մը անունը կանչեց: Յիսուս կանչա՞ծ է մեր անունը: Ես վստահ եմ որ Ան կանչա՛ծ է մեզ բոլորս ալ մե՛ր անուններովը: Մեզմէ բանինե՞ր իջած ենք մեր հպարտ հանգամանքէն ու միացած Անոր շարքին: Թողա՞ծ ենք մեր սխալ փափաքները՝ աշխարհասիրութիւնը և սնապարծութիւնը: Զակէոս իր սխալներուն համար պատճառաբանութիւն չփնտռեց, ինքզինք արդարացնել չջանաց: Յիսուսի հոգւոյն խաղցրութիւնը, Անոր աչքերուն հայեացքը և խօսակցութեան խաղցրութիւնը ---այնքա՛ն ցնցեցին հարուստ մաբսաւորը, որ մեղաւորին հոգին ապաշխարելու առաջնորդուեցաւ: Յիսուսի թափանցող, հեզահամբոյր Ներկայութիւնը բաւարար եղաւ որ մաբսաւորի մը անողոք զգացումները տեղի տան ապրո՛ղ Մարդեղացեալին Ներկայութեան»:

Աստուծոյ Պատգամաբեր Յիսուսի կարեկցութեան խօսքերը, Անոր աջին հպումը, Անոր նայուածքի սեւեռումին ազդեցութիւնը և մանաւանդ արդարութիւնը, իրաւունք ու ճշմարտութիւն պահանջող խօսքերը, Զակէոս մաքսաւորը դարձուցին երկնագնաց ուխտաւորի։

Մենք ջանացա՞ծ ենք տեսնել ճշմարի՛տ Յիսուս Փրկիչը, թէ աննպատակ կը դեգերինք կրօնական աւանդութիւններու ետեւէ։

Յիսուս ըսած է.

> **«Յաւիտենական կեանքը այս է՝ որ ճանչնան քեզ միակ ճշմարիտ Աստուած, և ճանչնան Յիսուս Քրիստոսը, զոր Դուն ղրկեցիր»։**

Երիքովի կոյր Բարտիմէոս ճանչցաւ Յիսուսը և բժշկութիւն ստացաւ Անկէ։ Իսկ հարիւրաւոր բաց աչքերով Յիսուսի ետեւէն քալողներ չտեսան ու չճանչցա՛ն Անոր հրաշազօր շնորհները ու չբժշկուեցան։

Յիսուսի հետ խաչուող աւազակներէն մէկը տեսաւ ու ճանչցաւ Յիսուսի ո՞վ ըլլալը բայց հարիւրաւոր, փարիսեցիներ, կղերականներ, քահանայապետներ ու Եկեղեցականներ չճանչցան թէ իրենց խաչած Նազովրեցին Աստուծոյ Որդին էր։ Անոնք կ՛ըսէին. «Եթէ Աստուծոյ Որդի ես՝ իջի՛ր այդ խաչէն» որպէսզի հաւատա՛նք քեզի։ Իսկ ցաւերու մէջ չարչարուող աւազակը անդրադարձաւ, ճանչցաւ ու տեսաւ Նազովրեցի Խաչեցեալի՛ն մէջ Աստուածորդի Յիսուսը ու խնդրեց Անկէ յաւիտենական կեանք ունենալ, և ըսաւ Անոր. «Յիշէ՛ զիս, Տէ՛ր, երբ գաս քու արքայութեամբդ»։ Յիսուս պատասխանեց անոր, և ըսաւ. «Ճըշմարիտ կ՛ըսեմ քեզի այսօր, Ինձի հետ դրախտին մէջ պիտի ըլլաս»։

Յարութեան առաւօտուն քանի մը կիներ գացին անուշահոտութեամբ զմռսելու Յիսուսի Մարմինը, ու երբ չգտան Անոր մարմինը, վերադարձան տուն։ Իսկ Մարիամ Մագդաղենացին գերեզմանին քով շարունակե՛ց կենալ։ Ան սպասեց, համբերեց, հաւատաց որ կերպո՛վ մը պիտի կարենայ տեսնել իր պաշտած Վարդապետը։ Մենք որքա՞ն յամառօրէն կ՛աղօթենք ու կը յուսանք տեսնել և ստանալ մեր աղօթքներուն պատասխանը։

Յունիս 5, 2001
Թորոնթօ

ԴԷՄՔՆ ՅԻՍՈՒՍԻ

Գեղանկարչութեամբ և բանդակով, մարդկային միտքն ու գեղեցիկի հմայքը ստիպած են հանճարեղ արուեստագէտները՝ հնարե՛լ բարէ ու կաէ, մետաղէ և գոյներէ արտայայտիչ դէմքեր, երեւոյթներ և անձնաւորութիւններ: Սոյն բացառիկ և կախարդիչ խորհրդանշանները մէկ նպատակ ունին: Արտայայտել և հաղորդել անտեսանելին և անըմբռնելին պարզ մահկանացու մարդկանց:

Մարդկային միտքը, որ ստեղծագործ խորհուրդներու աշխարհ մըն է, կամայ ակամայ կը ծննդագործէ գեղարուեստական և ճարտարապետական կոթողներ որոնք արտայայտութիւններն են խոր զգացումի, և հիացումի: Յոյներ ու եգիպտացիներ, պարսիկներ ու հնդիկներ յայտնաբերած են իրենց պաշտումին, հիացումն ու սքանչացումը մարմարի, ոսկիի, պղինձի և մագաղաթեայ մատենագրութիւններու արուեստով:

Այս բոլոր հզօր և կայսերապաշտ ազգերուն մէջ, գտնուեցաւ փոքրիկ ցեղ մը, որ ունենալով հանդերձ, Անժամանցելիին բարձրագոյն և նաեւ խորազննին հասկացողութիւնն ու ըմբռնումը, չդիմեց մարմարին, ոսկիին կամ պղինձին, բացայայտելու իր պաշտած գերագոյն Աստուածը: Ան չի նմանցուց իր հաւատքը նիւթականի որ օր մը պիտի փոշիանար ու վերադառնար հողի: Ան բանթակեց իր հաւատքն ու պաշտամունքը, մարդկային հոգեկա՛ն տարածութեան մէջ:

Հրեայ ազգին բահանանե՛րն ու դպիրնե՛րն էին նիւթապաշտ ազգային առաջնորդները, որոնք հալածեցին մարգարէներն ու աստուածառաք ռահվիրաները: Տեսանողները այն հոգիներն էին որոնք մերժելով մարմնականը և անոր ժամանակաւոր մղումները, դարձան հոգեղէն ու ապրեցան աստուածային յայտնաբանական տարածութեան ներքեւ:

Մարգարէները՝ իրենց հոգւոյն մէջ այնքա՜ն մեծ և վեհ կը տեսնէին զԱստուած, որ չէին կրնար նմանցնել Զայն մարմարի կամ մետաղի: Միակ միջոցը կամ միջնորդութիւնը որ ունէին և կը հաւատային արտայայտելու Գերագոյն Էակը, իրենց հաւատքին ու ապրումին արտայայտութիւնը՝ խօ՜սքն էր ու գիրը: Անոնք կը հաւատային որ խօսքով ու գիրով պիտի կարենան դաստիարակել ու մարզել սերունդ մը որ մշտնջենապէս պիտի փոխանցէ Աստուածայայտ հաւատքը և հեռանկարը յաջորդող սերունդներուն:

Հոչակաւոր Յոյն դիմակաւոր դերասաններ՝ կը ներկայանային հանրութեան և դիմակներո՛ւ ներքեւ կ՛արտայայտէին ճշմարտութիւնը և իրականութիւնը, ծիծաղն ու լացը: Զարլի Զաբլին՝ իր շարժանկարի երեւումներուն մէջ իր դիմագիծերո՛վ կ՛արտայայտէր մարդկային հովուերգութիւնը և ողբերգութիւնը:

Յունական թատերգութիւնը օգնեց մարդկութեան, սակայն մնաց միշտ դիմակի մը ետին: Ճշմարտութիւնը և իրականութիւնը անմերձենալի դարձաւ յունական մեծատաղանդ իմաստասէրներուն, արուեստագէտներուն և բանաստեղծներուն մինչեւ գալուստը Միածնի Մարդեղութեան:

Հրէական ըմբռնումը եւս ունեցաւ իր թերութիւնը: Հրեայ կրօնամոլներ, բջուեցան գրական տառին ծայրայեղութեամբ: Փոխանակ պաշտելու գիրին նշանակիչ Տէրը, սկսան պաշտել տառը: Փոխանակ զԱստուած տեսնելու մագաղաթեայ գրականութեան մէջ, տեսան իրենց ցեղն ու ազգային գերակայութիւնը: Փոխանակ տեսնելու իրենց ճանապարհը, լապտերին լոյսով, դիտեցին ու սքանչացան կանթեղին ջինուածքովն ու կանթեղը ջինող ազգային մեծաւորներով: Իրենց ամենավստահելի և ապահով կարծած տառն ու գիրը պատճառ դարձան

իրենց կուրութեան և ձախորդութեան, ի վերջոյ խաչեցին Զայն՝ Որուն յայտնութեան և վկայութեան համար գրուած ու կանգնած էր իրենց կոթողական մատենագրութիւնը:

Մարդկութեան այսպիսի խաւար աղջամուղջին մէջ փայլեցաւ աստուածային Լոյսը, Յիսուս Քրիստոս: Բայց ափսոս, որ մարդիկ

"խաւարը Լոյսէն աւելի սիրեցին, որովհետեւ իրենց գործերը չար էին":

Յիսուսի համար, համայն աշխարհ թատերաբեմ մըն էր: Ան չգործածեց դիմակ կամ գիր:

Ինչո՞ւ:

Որովհետեւ դիմակն ու գիրը կատարած էին իրենց դերերը ու ձախողած: Դիմակը այլասերած էր որպէս հաճոյամոլութիւն, իսկ թատերախաղը դարձած էր սուսերամարտութիւն: Մագաղաթը իր գիրով՝ դարձած էր ծածկագրութիւն և ծածկաբանութիւն: Ուստի,

«Բանը մարմին եղաւ»:

Մարդեղացեալ Յիսուս, մարմնացաւ որ մեզ մարդկութիւնը, աստուածանման դարձնէ: Յիսուս Իր աշակերտներուն դասագիրք և ներական չտուաւ: Չիրենք անստուգութեան և խաւարի մէջ չի թողուց:

Յիսուս՝ Իր աշակերտներուն յայտնեց ու վկայեց կենդանի կեանք մը, օրինակելի ապրում մը: Յիսուս չի տուաւ հաւատամք մը կամ կանոնագրութիւն մը անոնց, ինչպէս Մովսէս տուած էր Տասնաբանեայ Օրէնքը իր ժողովուրդին: Յիսուս՝ Իր աշակերտներուն տուաւ սիրոյ չօշափելի յայտնութիւնը որ կանոնի ներքեւ չի պարունակուիր, անսպառ ներողամտութեան հոգին, որ սահմանումէ գեր ի վեր է, և անճառելի ողորմութիւն որ ըմբռնողութեան համար յաւէտ անհմանալի է:

Յիսուսի երկնաբաշխ պարգեւները ոչ թէ կը զուարճացնեն մարդը նման յոյն բանաստեղծ դերասաններու և կը շփոթեն լսողները ինչպէս հրեայ մոլեռանդները, այլ՝ Յիսուսի պարգեւները և ողորմութիւնները կը փոխակերպե՛ն մարդկութեան ապրելակերպը: Չօրութիւն և բժըշկութիւն կը հոսի Յիսուսի խօսքերէն որ կը բժշկէ հիւանդները և ախտաւորները, ու կը փոխակերպէ մեղաւորները սրբութեան ու մաքրակենցաղ ապրումի:

Մի՛ փնտռէր Յիսուսի դէմքը բառի մը կամ տառի մը մէջ: Խօսքի ու գիրի ետին պահուած իմաստի՛ն մէջն է Ան: Եկեղեցիի մը զանգակին անբարբառ ղօղանջը աւելի կը խօսի երբեմն, քան թէ կղերին հրաւէրը իր ժողովուրդին: Զանգակի մը ղօղանջը աւելի հիւրընկալ է, առանց խօսքի, քան թէ քարոզիչին հռետորութիւնը: Սրինգի երաժշտական մեղեդին մարդ արարածը աւելի կը ներշնչէ, կը մղէ ապաշխարանքի և կը մօտեցնէ զայն աստուածային Ներկայութեան, քան թէ շատ մը նախադասութիւններ որոնց իմաստը անհասկնալի կը մնայ:

Նոյնպէս է նաեւ Յիսուսի Դէմքը և Անոր աստուածայայտնիչ նայուածքը: Փնտռե՛նք Յիսուսը և ուսումնասիրենք Անոր կենսանորոգ խօսքերը Աւետարաններու անմար լոյսին մէջ, սակայն, աւելի Ջանանք գտնել և տեսնել Յիսուսի Դէմքն ու ողորմագին նայուածքը Անոր դիւրահաղորդ անձնաւորութեան մէջ աղօթքով: Որուն հպումին մէջ կայ ներում և բժշկութիւն:

Անխօս արցունք մը, սրտաջարժ հառաչանք մը և հմայագեղ ժպիտ մը շատ աւելի անկարելի գործեր իրագործած են, քան հազարաւոր հրամաններ և պատուէրներ: Չեմ ուզեր դողդոջ այն տպաւորութիւնը, թէ խօսքը արժէք չ՛ունի, այլ՝ խօսքը կարժէքաւորուի վերոյիշեալ աստուածամեղեդի ապրո՛ւմ թոթրացումներու ընկերակցութեամբ:

Յիսուս՝ ոչ թէ կը դպչի մարդոց Իր բուժիչ Աջովը միայն, այլ՝ նաեւ Իր ճառագայթող նայուածքովը, և յուզիչ լացովը Ղազարոսի գերեզմանին:

Կ՛ուզե՞ս ստանալ զգալի հպումն Յիսուսի, վար առ Իր դիմակդ, Իր վէս ինքնութիւնդ: Այն Ինչ որ կը ներկայացնես աշխարհի, որպէս թէ դուն ինքդ ես, լաւ գիտես որ այդ Իր երեւոյթդ, միակ դիմակդ է, որուն ետին դուն ինքդ ուրիշ անձ մըն ես: Ապաշխարէ՛ Յիսուսի ոտքերուն առջեւ նման Զակէոսի կամ Մարիամ Մագթաղէնացիի: Նայէ վե՛ր Յիսուսի աչքերուն: Տե՛ս Անոր նայուածքին սիրավառ շնորհը, կարեկցութիւնը և սէրը որպէս թողութիւն ու մեղքերու ներում որ դէպի քեզ կը հոսի: Տե՛ս Յիսուսի բիբերուն սիրոյ կայծը, թոյլ տուր որ Իր հայեացքդ ալ դպչի Անոր նայուածքին որպէսզի կարենաս բաժնեկցիլ Անոր խաղաղութիւնը:

Կ՛ուզե՞ս ցոլացնել Յիսուսի դէմքը Իր կեանքիդ և ապրումիդ ընթացքին: Յիսուս Իր կեանքի ապրումի՛դ մէջ դասաւորէ: Յիսուսի դէմքը եթէ կը ճանչնաս, եթէ տեսած ես, եթէ Իր նայուածքը Իր բիբերուդ դպած է, Ջինքդ դիւրաւ պիտի ճանչնաս, քեզի կարօտ անձերուն մէջ: Քեզմէ տկարին, քեզմէ աղքատին և քեզմէ աւելի նուաստ կարծուած, կեանքի արկածեալի՛ն մէջ: Հոն է Յիսուս, Ան կը դիտէ՛ քեզ, կը սպասէ որ օգնե՛ս Իրեն, նման Բարի Սամարացիին և ամբողջ կողոպտուածն ու լքուածը: Կեանքի ճանապարհին վրայ տեսէ ինկած վիրաւոր մը վերադարձնես տուն:

Յիսուս, ամէն օր կը տեսնէ Իր բովէն անցորդները: Ան կը տեսնէ նաեւ քեզ ու զիս, ու կը նայի սիրոյ խղճմտանքով մը ու երկարելով կեանքի անհատնում բաժակը, կ՛ըսէ քեզի.

«Եթէ գիտնայի՛ր Աստուծոյ պարգեւը»--Յով. Դ.11:

Կ՛ուզե՞ս վստահիլ և ընկերանալ այս Գալիլեացիին որպէս աշակերտ: Կ՛ուզե՞ս ստանալ կեանքդ առաջնորդող աստղ մը: Կ՛ուզե՞ս որ կեանքդ ըլլայ ճախրանք մը, տեսի՛լք մը և երաժշտութիւն:

Նայէ՛ Յիսուսի Դէմքին և ստացի՛ր հպո՛ւմն Անոր նայուածքին:

Թող Իր կեանքդ ներշնչուի անհուն բերկրութեամբ
Յիսուսի երկնաճաճանչ և ջոյ՛նք Նայուածքէն:

Ապրիլ 20, 1987
Թորոնթօ

Ալպէռ Նորատունկեան
Հայ-Քրիստոնեայ